УДК 811.161.2'42:070:81'373.23

М. І. Степаненко

ПРЕЦЕДЕНТНЕ ІМ'Я КРІЗЬ ПРИЗМУ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ: ЛІНГВОКРЕАТИВНА РЕФЛЕКСІЯ

У статті різнобічно досліджено реальне прецедентне ім'я зі статусом стратегійного компонента медійного дискурсу, продукування якого пов'язане із синхронною дією інтра- та екстралінгвальних чинників. Доведено, що прецедентне ім'я постає в дискурсивній парадигмі як носій інформації про конкретну особистість або псевдоособистість і як системний та послідовний ретранслятор концептуальної картини світу, окремого соціуму, а також колективного індивідуума. На прикладі політичного й державного функціонера Андрія Єрмака розкрито лінгвальний механізм формування прецедентної особистости, на основі дії принципу антропоцентризму вирізнено його засадничі основи, оперті на аксіологійні сигніфікатори. Виняткову увагу приділено характеристиці способів впливу лінгвокреативности на розкриття образу-суб'єкта Єрмак й образу-суб'єкта не-Єрмак та закріпленого за ними набору конкретних репрезентантів крізь призму їхнього вербалізаційного контенту, семантичної наповнюваности, конотаційної специфікації, корелятивних можливостей. Системно проінтерпретовано дериваційну, графічно-ортографійну, синтагматичну, граматичну, а почасти й перифрастичну лінгвокреативність. Ранжовано маркери типової для прецедентного імені Єрмак негативнообразної оцінки, установлено її градаційні параметри. Комплексно проаналізовано регулярні семантико-корелятивні зв'язки, які виникають між різними з погляду мовного оформлення реалізаторами значень, що характеризують антропонім Єрмак – прізвиська, новотворення від прізвища.

***Ключові слова**: масова комунікація, медійний дискурс, антропонім Єрмак, пейоративна конотація, лінгвокреативність, словотвірні, синтагматичні, стилістичні, перифрастичні засоби ідентифікування негативнообразної оцінки, аугментативні суфікси.*

Stepanenko, M. The Precedent Name Through the Prism of Media Discourse: Linguocreative Reflection. *The article provides a comprehensive analysis of a real precedent name as a strategically significant component of media discourse in terms of the harmony between content and form, whose production is determined by the synchronous interaction of intra- and extralinguistic factors, in particular sociocultural and psychological ones. It is demonstrated that a precedent name functions, on the one hand, within the discursive paradigm as a carrier of information about a specific personality or pseudo-personality, and, on the other hand, as a systemic and consistent transmitter of the conceptual worldview of a particular society as well as of the individual in a generalised format.*

CC BY NC

https://doi.org/10.34142/23127546.2026.64.11

Using the example of the political and public official Andrii Yermak, the study reveals the linguistic mechanism of forming a precedent personality. Based on the principle of anthropocentrism, its fundamental foundations, grounded in axiological criteria, are identified. Particular attention is paid to how linguocreativity shapes the construction of the image-subject Yermak and the image-subject non-Yermak. The collected empirical material is systematised into a structural "onym-onym" model, subdivided into the following structural submodels: anthroponym Yermak = subject Yermak → real image-subject Yermak; anthroponym non-Yermak = subject Yermak → pseudo image-subject Yermak; anthroponym non-Yermak = subject Yermak → image-subject non-Yermak. These are followed by a procedure of differentiating the sets of specific representatives assigned to them through the prism of their verbalising content, semantic load, connotative specification, and correlational potential.

The study elucidates derivational linguocreativity (augmentative suffixes ищ-, -ил-, -юг-, -юр-, -иськ-), graphic-orthographic linguocreativity (phonetic variation of the onym and the formants complicating its structure, decapitalisation), syntagmatic linguocreativity (modifiers directly or indirectly dependent on the anthroponym), grammatical linguocreativity (the use of a proper name belonging to the singularia tantum group in the plural form), and, in part, periphrastic linguocreativity (motivational bases and the typological range of secondary nominations). Markers of negative-image evaluation typical of the precedent name Andrii Yermak are ranked, and their gradational parameters are established. Typical semantic and correlational relations arising between representatives of meanings with different linguistic forms that characterise the onym Yermak – nicknames and derivatives formed from the surname – are comprehensively analysed.

Keywords: *mass communication, media discourse, anthroponym Yermak, pejorative connotation, linguocreativity, word-formation, syntagmatic and periphrastic means of identifying negative-image evaluation, augmentative suffixes.*

Вступ

Медійний дискурс найоперативніше реагує на зміни, які відбуваються в суспільстві, інтерпретуючи їх із різних позицій – як факт із неспростовними аргументами, як емоційний феномен, що потребує уточнення, конкретизації, зрештою, ствердження чи заперечення. На цей дискурс постійно впливають екстралінгвальні, соціокультурні, психологійні та інші чинники й, синтезуючись, уможливлюють перетворення його на самобутню базу для формування концептуальної картини світу загалом, окремо взятого соціуму, а також світу індивідуума в його особному та узагальненому представленні. Медійний дискурс є полем масової комунікації, яка «охоплює всі мовні практики та комунікативні ситуації з використанням різних засобів (медіа)

передачі інформації» (Мірошниченко, 2020: 38). Щодо мовних практик, то з-поміж розлогого спектра їх на особливу увагу заслуговує лінгвокреативність авторів, серед яких і професіонали, передовсім журналісти, і ті, хто продукує тексти різного обсягу, аби засвідчити власну позицію, відреагувати, вплинути на почуте, побачене, пережите та оцінити його. І перших, і других об'єднує мовна творчість, насамперед те, що їхня «мовленнєва свідомість … спрямована на породження нових мовних сутностей через трансформацію наявних у мовному просторі елементів» (Кобякова & Кобяков, 2016: 20). Корпус нових лінгвосутностей і чинних лінгвоелементів формують одиниці всіх основних та проміжних мовних рівнів і підрівнів у проєкції на їхні поліфункційні внутрішньо- та зовнішньосистемні зв'язки й відношення. Усе висловлене вище дає підстави твердити про **актуальність** пропонованого дослідження.

Проблема прецедентности в різних її вимірах на текстовому рівні знайшла своє належне відображення в працях багатьох лінгвістів: А. Архангельська, А. Берестова, Ю. Великородна, Є. Єрмоленко, А. Загнітко, О. Ільченко, М. Карпенко, Г. Кицак, Ж. Колоїз, Т. Космеда, Н. Кондратенко, В. Корольова, О. Микитюк, М. Навальна, Н. Піддубна, О. Пишньоха, А. Петренко, І. Покровська, Є. Сазонова, І. Сахарук, Г. Сюта, М. Торчинський І. Фаріон, О. Халіман та ін.

Об'єктом пропонованого дослідження обрано конкретний мовний елемент, що входить до онімного класу, – прізвище Єрмак, яке нині на слуху й під прицільним оком. Його носій – сучасний політик і державний функціонер Андрій Єрмак, із діяльністю якого, зокрема управлінською, пов'язані неординарні події, що охоплюють конфлікти, кризові явища на державному й міжнародному рівнях періоду президентства В. Зеленського – 2019–2025 рр.

Предметом дослідження є модель «онім → онім», а **метою** – комплексний аналіз лінгвокреативности як рефлексії на сучасні суспільні процеси крізь призму прецедентного імені А. Єрмака. Серед завдань – характеристика словотвірних, синтагматичних, перифрастичних засобів ідентифікування її в медійному дискурсі.

Методи дослідження

У процесі дослідження використано метод словотвірного аналізу – для семантичного й прагматичного інтерпретування відпрізвищних дериватів; дистрибутивного аналізу – для з'ясування типового

та нетипового лексико-семантичного оточення описуваних одиниць; компонентного аналізу – для встановлення специфіки їхнього значеннєвого обсягу; аксіологійний метод – для ідентифікування особистісних орієнтирів прецедентного атропоніма на рівні відонімних апелятивів і для з'ясування способів впливу лінгвокреативности на розкриття сформованого в медійному дискурсі образу конкретної особистости.

Виклад основного матеріалу

Пропріатив *Єрмак* як перший компонент антропонімної формули *Єрмак Андрій Борисович* опинився в зоні активної лінгвокреативности – деривaційної, синтагматичної та перифрастичної. Похідні від нього утворення, сполучувані з ним лексичні одиниці, структуровані за його безпосередньою участю вторинні номінування сформували конституентний склад двох моделей: «онім → онім» та «онім → апелятив». Їх диференційовано на субмоделі, конкретні репрезентанти яких об'єднує пейорація, а відрізняє семантико-конотаційна наповнюваність і – подеколи – ступінь продуктивности.

Обстежений великий за обсягом мовний матеріал засвідчує, що українське суспільство та світова спільнота неоднозначно сприймали А. Єрмака як державного й політичного функціонера. В. Зеленський називав його реальним потужним менеджером, тоді як ставлення до Єрмака з боку багатьох представників різних гілок влади, сфер життя суспільства, а також пересічних людей дисонує, навіть контрастує з оцінкою очільника держави та його однодумців, прихильців. Важливо закцентувати, що аналогійно еволюціонувала й лінгвокреативність, передусім та, що пов'язана з ословесненням полівекторного реального образу та псевдообразу А. Єрмака у проєкції на різножанровий медійний дискурс.

Модель «онім → онім», яку репрезентують зафіксовані новотвори *Є(є)рмачище, Є(є)рмачило, Є(є)рмацюга, Є(є)рмацюра, Є(є)рмачисько, Є(є)рмачок, Є(є)рмачина, Є(є)рмачидло, Є(є)рмач, д'Є(є)рмак, д(Є)єрмак, Є(є)рмрак, Є(є)рмаг, п(П)севдоЄ(є)рмак), л(Л)жеЄ(є)рмак)* разом із їхніми графічно та орфографійно акцентованими варіантами *Є(є)рмач**е**ло, Є(є)рмач**і**ло, Є(є)рмач**є**ло, Є(є)рмач**е**дло, Є(є)рмач**і**дло, Є(є)рмач**є**дло, Є(є)р**Мрак**, Є(є)**МРАК**, Є(є)р-**мрак**, Є(є)р-**Мрак**, Є(є)р-**МРАК**, Є(є)р**маг**, Є(є)р**Маг**, Є(є)р**МАГ**, Є(є)р-**маг**, Є(є)р-**Маг**,

*Є(є)р-**МАГ**, **д'Є**(є)рмак, **Д(д)єрмак**, **Д(д)єрьмак**, **Йог**о Єрмач**ество***, представлена трьома субмоделями: «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → реальний образ-суб'єкт Єрмак», «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → псевдообраз-суб'єкт Єрмак», «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → образ-суб'єкт не-Єрмак», кожна з яких має набір конкретних реалізаторів. Основними маркерами закладеної в них пейоративности є суфікси суб'єктивної оцінки, графічна деривація і пропріальна декапіталізація.

Досліджувані стилістично конотовані антропонімні утворення – це адресований різним користувачам індивідуальний або колективний вербалізований контент зазвичай у вигляді експресивного розмовного мовленння, часто не співвідносний за багатьма параметрами зі стандартами літературної мови, основною сферою побутування якого є окремі записи, коментарі до блогів, постів, статей або навіть самі невеликі за обсягом блоги, пости, а також різні статті в соцмережі. Ці жанрові модифікати медійного дискурсу й послугували основною джерельною базою роботи. Вони емоційно, образно й водночас об'єктивно та різнобічно відтворюють у конкретизованих деталях зміни в житті суспільства загалом, в усіх сферах людського буття зокрема, тому їх активно використовують як інтертекстуальний супровід до основного повідомлення в немедійній сфері.

Субмодель «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → реальний образ-суб'єкт Єрмак»

Вирізнена субмодель має такі семантичні описи:

1. «Індивідуальне або колективне ставлення до Андрія Єрмака як керівника Офісу Президента України, політичного, державного функціонера й громадянина». Це значення послідовно маркують суфікси аугментативности з формантами *-ищ-*, *-ил-* (разом із його графічно акцентованими варіантами *-іл-*, *-ел-*, *-єл-*), *-юг-*, *-юр-*, *-иськ-*, які надають емоційно нейтральному одиничному денотатові – прізвищу *Єрмак* – негативного забарвлення з різним ступенем його напруги: *Тема чутлива, отже, хто «впєрєді на ліхом конє»? Ну, звичайно ж, –* ***єрмачище*** (ЦН, 29.10.2023); *…Не треба забувати, що в сбу купа зрадників*: *бакланов, зєлєнський,* ***єрмачіло****, арахамія* (ЦН, 14. 03. 2023); *Як любив говорити* ***Єрмацюра*** *– «дедективна історія, вигадана з самого початку і до кінця»* (Facebook, 12.04.2022).

На досліджуваному онімному рівні суфікси *-ищ-*, *-ил-* (*-іл-*, *-ел-*, *-єл-*), *-юг-*, *-юр-*, *-иськ-* виявляють специфічну семантико-конотаційну поведінку, оскільки передають не релевантне для них кількісне значення – указівку на об'єктивну збільшеність, а інше – «суб'єктивну, переважно негативну або різко негативну оцінку мовцем» (Городенська, 1994: 26) прецедентної особистости А. Єрмака. Важливо наголосити ще на одному сутнісному для здійснюваного концептуального опису соціально-когнітивному моменті, про який ідеться в дослідженні Х. Лесько: інтерпретовані контексти, з одного боку, дають підстави заперечити чи уточнити погляд, відповідно до якого описувані «суфікси є ознакою невисокої культури мислення, що ними зловживають представники низьких прошарків суспільства, які нехтують загальноприйнятими літературними нормами», не беруть до уваги того, що «мовний етикет не толерує появи емоційно маркованих лексем», здатних нівелювати «культурний фон» мовлення», тоді як з іншого боку, потверджують істинність думки, згідно з якою «вживання демінутивів … пояснюють перевагою емоційно-чуттєвого компонента над раціональним у світосприйнятті певного народу» (Лесько, 2019: 48). Отже, можна беззастережно констатувати, що аналізовані аугментативні суфікси, сполучаючись з антропонімом *Єрмак*, виконують не тільки власне характеризувальну функцію, а й перебирають на себе роль «засобів емоційно-експресивного вираження почуттів, думок та волі», а також «каталізатора низки суб'єктивних, передусім негативних оцінок» (Лесько, 2019: 48–49).

Варто виявити й те, що антропонім *Єрмак* як суфіксальний дериват виразно реалізує пейорацію без контекстуального оточення. Воно лише посилює, конкретизує її, уможливлює вияскравлення тих або тих негативних особистісних якостей. Зокрема, форманти *-ищ-*,*-иськ-* експліцитно актуалізують відтінок зневаги, який може відчутно перегукуватися, корелювати з лайливістю. В. Товстенко зауважує, що в «семантиці утворень на *-иськ-* … виразніший елемент негативної оцінки, фамільярної зневажливості» порівняно з формантом *-ищ-* (Товстенко, 2005: 72). Відонімні одиниці словотвірного типу із суфіксами *-юг-, -юр-* із високим ступенем прозорости експлікують оцінку згрубілости, осуду, яка також тяжіє до лайливости, а нерідко й до фамільярности. Формант *-ил-* репрезентує пейоративність за нижчою аксіологійною шкалою. Регулярною для нього є реалізація відтінку

збільшеності як індикатора іншої, несоціальної, оцінки А. Єрмака – характеристика його зовнішнього вигляду, особливостей статури.

Негативне ставлення до А. Єрмака засвідчує і те, що навіть класичні демінутивні суфікси, які видозмінюють прізвищну структуру, набувають ознак аугментативних дериватів та передають відтінки кепкування, глузування, іронії й навіть сарказму: *А* ***Єрмачок*** *по-своєму правий* (Facebook, 30.11.2025). Функційно наближеним до аналізованих формантів є суфікс *-ин-: Спецслужби … рашки придумали поганяло … **єрмачині** … «Козир»* (Facebook, 14.12.2025).

Позицію вершинного пейоративно конотованого компонента в парадигмі похідних від прізвища *Єрмак* пропріальних номінацій відведено лексичній одиниці *Є(є)рмачидло* в єдності з її графічно акцентованими варіантами – *Є(є)рмач**і**дло, Є(є)рмач**е**дло*), *Є(є)рмач**є**дло*): *Щось* ***Єрмачедло*** *не поспішає, як зазвичай, упхати свій гладкий неголений писок до фотосесії з поважними іноземними гостями* (ЦН, 29.01.2023). Вона має антропонімно-апелятивне походження. Навіть без додаткового коментування, а на основі експліцитно заманіфестованих асоціативних зв'язків можна легко встановити мотивацію оніма *Єрмачидло* апелятивом *бидло*, етимологійно пов'язаним зі значеннями «свійська рогата худоба».

Сигніфікатором високого ступеня пейоративности є графо- та орфографійно акцентовані відонімні варіанти *Є(є)рмрак*, *Є(є)рМрак*, *Є(є)МРАК*, *Є(є)р-мрак*, *Є(є)р-Мрак, Є(є)-МРАК*, *Є(є)рмаг*, *Є(є)рМаг, Є(є)рМАГ*, *Є(є)р-маг*, *Є(є)р-Маг, Є(є)р-МАГ, д'Є(є)рьмак*, *д'Є(є)рмак*. Варіанти *Є(є)рмрак*, *Є(є)рМрак*, *Є(є)МРАК*, *Є(є)р-мрак*, *Є(є)р-Мрак, Є(є)-МРАК* сформовано на основі метатези й дефісного написання. Виразником негативної конотації є утворений на основі перестановки звуків *м* та *р* онімний компонент-росіїзм *мрак*, який реалізує значення «щось безвідрадне, безнадійне»: *Це все, на що спромогся наш* ***Є-мрак*** (БС, 01.02.2026); *А Єрмак? Це якийсь* ***Є-мрак*** (БС, 01.02.2026). Варіанти *Є(єр)-маг*, *Є(є)рмаг, Є(є)рМАГ* з'явилися після того, як Ю. Мендель оприлюднила сенсаційну новину: А. Єрмак – окультист. У відпрізвищних новотворах *Є(є)рмаг*, *Є(є)рМаг, Є(є)рМАГ*, *Є(є)р-маг*, *Є(є)р-Маг, Є(є)р-МАГ*, які є лінгвокреативною реакцією на нібито втаємничені пристрасті прецедентного імені *Єрмак*, пейоративність репрезентує компонент *маг*, що експлікує значення «той, хто негативно впливає на суспільні процеси, на оточення, конкретних людей»:

Кращим захистом від чар ***Єрмага*** *є донат на цю банку* (Threads, 05.12.2025); ***ЄрМАГ****. Від чого нас відволікають чаклунськими практиками Єрмака?* (Facebook, 03.02.2026).

Варіанти *д'Є(є)рьмак*, *д'Є(є)рмак* виникли внаслідок додавання до власної назви характерної для західноєвропейських мов фамільної частки *д'*, що вказує на шляхетність походження, через асоціативну природу порівняння непорівнюваних із погляду здорового глузду реалій виникають номінації з ідентифікувальною семою 'хто-небудь поганий': *Може,* ***д'Єрьмак*** *балотуватиметься?* (ЛО, 13.08.2022). Семантичну й конотаційну спорідненість із розгляданими засобами лінгвокреативности виявляють такі графічно-ортографійні способи творення оказіонального варіанта прізвища Єрмак, як *дЄ(є)рмак, дЄ(є)рьмак*: *«Марія Барабаш ходить з плакатами* ***дєрмака****, щоб показати наскільки мала і беззуба опозиція…* (ОКТЧ, 28.11.2025). Координати пейоративности неографізмів *д'Є(є)рьмак, д'Є(є)рмак, дЄ(є)рьмак, дЄ(є)рмак* порівняно з конотаційними можливостями всіх проаналізованих вище суфіксальних та графічно-ортографійних трансформацій антропоніма *Єрмак* суттєво не змістилися, вони радше демонструють нові грані онімної лінгвокреативности, мовної гри на тлі свідомого відхилення від літературної норми в медійному дискурсі, де немає жорсткої цензури, де панує свобода слова, думки.

Спостережено прізвищне обігрування, в основу якого покладено контамінацію *Его Величество* (*Його Величність*) – *Його Єрмачество*: ***Його Єрмачество*** *призначило свого кума* [Андрія Пишного] *покерувати головним банком країни* (ОКТЧ, 14.02.2024). Цей прийом лінгвокреативности є ще одним виразником високої пейоративности, оскільки вибазуване на свідомому порушенні щляхетно-етикетного балансу між формою використовуваного у високих колах (королі, імператори, царі) звертання та не причетним до цього титулу монархів адресатом, унаслідок чого конструкцію *Його Єрмачество* й конкретне прізвище, яке вона заступає – *Єрмак*, сприймають глузливо, скептично, іронійно або саркастично. Принагідно зауважимо, що в системі вторинних номінувань прізвища *Єрмак* продуктивний тип становлять ті, які характеризують його носія як царя, імператора, короля, генерального секретаря, президента, віцепрем'єра тощо: *необраний цар* (Vlasti, 24.07.2025); *необраний монарх (Informator, 24.07.2025); Генеральний секретар* (News, 27.10.2024); *нарком НКВС* (News, 27.10.2024);

президент-ІІ (УП, 08.12.2025); *фактичний віцепрезидент України* (News, 28.11.2025); *співпрезидент Зеленського* (*БС*, 08.07.2025); *наш віцепрезидент* (ВЗ, 01.12.2023).

Онім *Єрмак* та похідні від нього утворення можуть уживатися у формі множини й поповнювати розряд функційно активних у медійному дискурсі та по-особливому конотованих відпрізвищних одиниць на *-и / -і*: «*…Це окремо винесено в Конституції, тому, коли є міністерство закордонних справ, то ніякі заступники Єрмака чи* ***Єрмаки*** *не можуть це підмінювати…» – заявив Рибачук* (Еспресо, 09.12.2023); *Офісу Президента не варто мати ілюзій: люди терплять* **єрмаків**, ***татарових, смирнових, арахамій*** *і т. д. до певного часу* (Антикор, 03.01.2026). Вони репрезентують специфічний тип особистости, яка втрачає чин самоідентифікації і набуває тих особистісних ознак, що їх Р. Картер назвав «колективною належністю», тобто конкретні особи постають як «колективні особистості» (Carter, 2004: 47). Об'єднувальними для розглядуваних мовних одиниць можуть бути такі семи, як 'спільність поглядів', 'спільність прагнень, намірів', 'спільна діяльність', 'належність до тієї або тієї політичної сили', 'уходження до однієї владної чи будь-якої іншої команди' й под. Відомо, що відпропріальні іменники, набуваючи форми множини, можуть реалізувати позитивне та негативне значення, яке безпосередньо залежить від статусного набору індивідуума, тобто від особистого та соціального статусу конкретного носія прізвища (особисті якості, духовні й фізичні властивості, інтелектуальні спромоги, суспільна позиція, ідеологійні переконання, політична, громадська та інші види діяльности, ефективна або неефективна присутність у різних сферах суспільного життя тощо). Антропоніми у формі множини функціюють як самостійні лексеми і як компоненти однорідного ряду, утвореного на основі відонімних одиниць, що ідентифікують різних особистостей або побутують як варіантні найменування однієї особистости. Відонімна номінація *єрмаки* – «парадоксальна однослівна метафора», у якій сфокусовано негативну оцінку, що має подвійну детермінацію: вона пов'язана з образом конкретного носія власної назви (Навальна, 2015: 111) та узагальненими образами, які уподібнені до нього за однією чи багатьма ономасіологійними характеристиками.

У самостійний розряд вирізнено конкретні репрезентанти субмоделі «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → реальний образ-суб'єкт

Єрмак», у яких функцію реального образу-суб'єкта виконують прізвиська, або, за іншою термінологією, клички чи назвиська, А. Єрмака. Цей неофіційний різновид номінування людини поряд з іншими аналогійними (псевдонім, прізвисько, логінонім, криптонім, нікнейм) та офіційними (ім'я, прізвище, по батькові) назвами є важливим об'єктом антропоніміки, головно тієї її сфери, яка відображає народнорозмовну традицію найменування. Прізвисько, на відміну від псевдоніма чи криптоніма, придумують не носії прізвища, а інші люди, тому й притаманна йому зрідка порівняно нейтралізована, а зазвичай образлива, іронійна характеристика конкретної особи (Соприкіна, & Маленко, 2021: 30).

Що ж до прізвиськ, якими наділено Андрія Єрмака, то їх вибазувано на двох мотиваційних засадах – внутрішній та зовнішній. Внутрішня мотивація має еґоантропонімний характер і безпосередньо пов'язана з першим компонентом трилексемної формули називання ***Андрій*** *Борисович Єрмак*. Її промовисто ілюструють широковживані в медійному дискурсі складні пропріальні дволексемні найменування на зразок *Андрій Первозваний* (УП, 25.06.2024), *Андрій «Останнєзваний»* (УП, 24.11.2025). Вони висвітлюють яскраві життєписні сторінки А. Єрмака, пов'язані з його кар'єрним злетом і представлені у вигляді біографійної опозиції, що має таке ословеснення: «набуття статусу головної людини для Президента В. Зеленського, а через нього – для всього українського суспільства й навіть світової спільноти / утрата цього статусу, відсторонення від управлінських процесів у зв'язку з гучною антикорупційною операцією "Мідас", що її здійснювали НАБУ та САП». Функційним відповідником конструкції *Андрій Первозваний* є використовувані в медійному дискурсі синтаксичні структури *Андрій, якого звуть першим* (УП, 25.06.2024), *незамінний Андрій для Володимира Зеленського* (Дніпроград, 02.04.2021) і под., що експлікують нижчий ступінь пейоративної ознаки, оскільки своїм змістом не передають реалізованого вище когнітивно-емоційного дисонансу – сповненого іронії контрасту-асоціації між Андрієм Єрмаком і святим апостолом, послідовником Ісуса Христа Андрієм Первозваним.

Із вирізненими прізвиськами системно корелюють на правах потенційних варіантів різні синтаксичні структури. Зокрема, можливими відповідниками номінації *незамінний Андрій для Володимира Зеленського* є конструкції з антропонімом *Єрмак* (рідше його

трансформованим варіантом) і граматично залежними від нього ад'єктивами, що виконують функцію предиката або атрибутивного поширювача й мають форму елатива (*найавторитетніший, найдосвідченіший, найвідданіший, найближчий* і под.) або експліцитно реалізують ознаку виділюваності за різними аксіологійними критеріями (*єдиноначальний, незамінний, незрушний, незнищенний, усевладний, усесильний* і т. ін.): ***Єрмак «найвпливовіший** у світі*»… (YT, 10.12.2024); ***Всюдисущий** Єрмак: планетарне его, провал у Вашингтоні, втручання в операції ЗСУ і накрутка в'єтнамських ботів* (ЦН, 16.09.2025).

Самостійну групу з-поміж них утворюють фразеологійні одиниці, що виразно демонструє трансформована структура паремії *і швець, і жнець, і на (в) дуду грець* з інваріантним значенням «той, хто вміє все або багато чого вправно робити», утворена внаслідок розширення її лексико-семантичного складу ад'єктивними компонентами з релевантними семами 'влада', 'війна', 'міжнародна діяльність': … *Для Зеленського він* [Андрій Єрмак] *був і **урядовий швець**, і **військовий жнець**, і **на геополітичну дуду грець**, випадання його з обойми загрожувало президенту ледь не колапсом управління* (УП, 05.01.2026). Крім вирізнених, зафіксовано інші емоційно забарвлені перифрази, сформовані за зразком усталених і синтаксично вільних синтаксичних конструкцій, як-от: *права рука Зеленського* (БС, 21.10.2025); *права рука президента з внутрішніх та міжнародних питань* (5 канал, 20.05.2021); *головний помічник Президента України* (БС, 08.07.2025); *головна людина для Зеленського* (УП, 25.06.2026); *незмінна фігура для Зеленського* (УП, 25.06.2025); *продюсер президента* (УП, 25.06.2025); *регент президента* (УП, 25.06.2025); *тінь Зе-канцлера* (УМ, 07.02.2024); *головний канцлер Зеленського* (УМ, 07.02.2024); *головний завгосп Зеленського* (News, 27.10.2024); *alter ego Зеленського* (Facebook, 09.12.2025); *особа, яка була правою рукою, очима, вухами, рупором Зеленського* (ВЗ, 02.12.2025); *своєрідний навігатор політичної кар'єри Зеленського* (ВЗ, 02.12.2025); *руки та очі Зеленського* (ВВС, 28.11.2025); *неофіційний цензор комунікацій президента* (УМ, 02.12.2025); *надійний тил Володимира Зеленського* (ЦН, 11.11.2025); *всемогутня правиця президента Володимира Зеленського* (ВВС, 28.11.2025); *із людей «першого рукостискання» Зеленського* (УП, 24.11.2025).

Зовнішня мотивація пов'язана не з антропонімною формулою *Єрмак Андрій Борисович*, а з тією, що має стосунок до утаємниченої

діяльности її носія. Номінації цього розряду виконують езотеричну функцію. Політолог А. Піантковський заявив «в ефірі токшоу The Week, коментуючи ситуацію зі "зливом" записів переговорів віцепрезидента США Джо Байдена і п'ятого президента України Петра Порошенка», що А. Єрмак є «російським агентом за псевдонімом *Козир*» (цит. за: Корчун, 2020).

Широкого розголосу набуло кодове ім'я *Алі-Баба*, яке частіше побутує не осібно, а в контекстуальному оточенні як змістова домінанта складної назви, пор.: *Голова ОП Єрмак фігурує на плівках Міндіча як* «***Алі-Баба***» *– нардеп Железняк* (Київ, 17.11.2025) і «*Ми закликаємо рішуче зупинити* ***уряд Алі-Баби****…*» *– наголосив Порошенко* (УП, 18.11.2025). Інформацію про те, кого приховано на «плівках Міндіча» під прізвиськом *Алі-Баба*, медійні джерела оприлюднюють порізному, використовуючи або завуальовані вербалізаційні прийоми, що узвичаїлися в судовій практиці, або відкриті, як це характерно для політики. Зокрема, керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Олександр Клименко відповідально заявляє про існування «фігуранта з … кодовим ім'ям» «Алі-Баба», але не оприявлює конкретного прізвища, закцентовує лише на тому, що «"Алі-Баба" роздає завдання, аби переслідувати детективів НАБУ» (Міндічгейт (не) загрожує Єрмаку, 2025). Аналогійною технологією послуговується Голова Національного антикорупційного бюро України Семен Кривонос: «… в українській політиці дійсно існує людина на прізвисько Алі Баба, яка "сидить у дуже високих кабінетах" та втручається в роботу правоохоронців, не маючи на те повноважень» (Відміцька, 2025). Позиція Я. Железняка інша: цей народний депутат беззастережно твердить, що «на записах НАБУ керівник Офісу президента Андрій Єрмак значиться як "Алі-Баба"» (Міндічгейт (не) загрожує Єрмаку, 2025). Імовірну причетність А. Єрмака до масштабної корупції в енергетиці засвідчено у Вікіпедії: «Іншим ймовірним учасником схеми був невідомий персонаж на прізвисько «Алі Баба», що давав вказівки правоохоронним органам щодо атак на САП і НАБУ, і за різними джерелами, це був Андрій Єрмак» (Операція «Мідас», 2025).

2. «Характеристика Андрія Єрмака як чинного й колишнього керівника Офісу Президента України»: ***Колишній керівник Офісу Президента Андрій Єрмак*** *повідомив, що вирушає на фронт* (УІ, 11.12.2025); *Новий Єрмак це вам не* ***старий Єрмак****.* (Facebook,

03.01.2026); *Подейкують, що за лаштунками політичного театру із перестановкою Кабміну стоїть* ***незмінний політичний ляльковод*** *Андрій Єрмак* (Час, 17.09.2025). Основним виразником цього значення є синтагматичний маркер: у безпосередніх чи опосередкованих зв'язках з антропонімом *Єрмак* перебувають прикметники зі значенням передчасу [*колишній, старий* ('колишній'), *учорашній, позавчорашній, тодішній* і т. ін.] та темпоральної перманентности (*незмінний, незмінно-незамінний, незрушимий, вічний, невмирущий, безсмертний* і под.). Конотаційний потенціал характеризованих конструкцій зневиразнений.

Специфіка субмоделей «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → віртуальний образ-суб'єкт Єрмак», «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → образ-суб'єкт не-Єрмак» полягає в тому, що прізвище *Єрмак* є об'єктом прямого або опосередкованого порівняння з іншими суб'єктами за різними особистісними характеристиками. Псевдообраз-суб'єкт *Єрмак* зберігає власний статус, тоді як образ-суб'єкт *не-Єрмак* постає як антропонім з іншим особистісним статусом, який може лише уподібнюватися за окремими ознаками особистісному статусові *Єрмака*. Конкретні репрезентанти аналізованих структурних субмоделей відрізняються від тих, що представляють структурну субмодель «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → реальний образ-суб'єкт Єрмак» й реалізують семантику «індивідуальне або колективне ставлення до Андрія Єрмака як керівника Офісу Президента України, політичного, державного функціонера й громадянина», конотаційною інертністю. Для них, як і для реалізаторів значення «характеристика Андрія Єрмака як чинного й колишнього керівника Офісу Президента України», типовою є номінативно-констатувальна, а не номінативно-оцінна семантика.

Субмодель «антропонім-Єрмак = суб'єкт Єрмак → віртуальний образ-суб'єкт Єрмак»

За цією субмоделлю закріплено значення «який максимально уподібнений Андрієві Єрмаку; який не відрізняється від Андрія Єрмака поглядами, конкретними стратегійно-тактичними діями, стилем керівництва, політичними переконаннями, манерою спілкування, авторитетом у владній верхівці й суспільстві тощо»: ***Другий Єрмак****, або чому я негативно ставлюся до призначення Буданова керівником*

Офісу Президента Зеленського (Facebook, 03.01.2026); ***Той самий Єрмак*** [Володимир Зеленський], *і цього вже не приховаєш* (YT, листопад. 2025). Системними актуалізаторами аналізованого плану змісту є контексти, у яких ідеться про посаду керівника Офісу Президента України, а мовним засобом вираження – конструкції на взірець *той самий (той самісінький) Єрмак*, *другий* («такий що заступає попереднього») *Єрмак*, *новий Єрмак*, *копія Єрмака*, *двійник Єрмака*, *близнюк Єрмака*, *Єрмак 2 (№2, номер два), послідовник Єрмака* та под.

Субмодель «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → образ-суб'єкт не-Єрмак»

Аналізова субмодель є полісемантичною. Вона репрезентує індиферентні щодо пейорації значення:

1. «Який є протилежний Андрієві Єрмаку; який відрізняється від Андрія Єрмака поглядами, конкретними стратегійно-тактичними діями, стилем керівництва, політичними переконаннями, манерою спілкування, авторитетом у владній верхівці й суспільстві тощо»: *Коли вони прийшли за Єрмаком, я мовчав – бо я* ***не Єрмак*** *...* (Facebook, 28.11.2025); *Детальне досьє на Буданова доступне в статті «****Анти-Єрмак****. Досьє на нового голову Офісу президента» на сайті glavcom.ua* (УВ, 02.01.2026). Антропонімну опозицію з експліцитною семою 'різкий контраст' передає пропріальне утворення із заперечним компонентом – часткою *не* або афіксоїдом *анти-*. Для цих синтаксичних структур, як і для конкретних репрезентантів субмоделі «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → віртуальний образ-суб'єкт Єрмак», регулярним є побутування в медійних дискурсах з інваріантною темою «очільник Офісу Президента України». Роль типового функційного еквівалента розглядуваних одиниць виконують іменниково-іменникові конструкції *антипод Єрмака, абсолютна протилежність Єрмака, повна протилежність Єрмака*: *Буданов –* ***антипод Єрмака****: він входив до «антиєрмаківської коаліції» з Арахамією, Федоровим та Шмигалем* (УВ, 02.01.2026); *Я не сумніваюсь, що Вікторія Спартц на стороні України –* ***повна протилежність єрмаку*** (ЦН, 20.08.2022). Описувані синтаксичні структури є соціально релевантними мініdискурсами, позаяк основний зміст їх – критика епохи Єрмака, віра в майбутні демократичні перетворення, у те, що призначення нового керівництва стане не черговою «кадровою ротацією, а сигналом

про пріоритети: безпеку, реформи та дипломатію», що воно зможе «змінити історичний курс України, зробивши державу сильнішою та ефективнішою» (Гетьман, 2026).

2. «Особи, що видають себе за Андрія Єрмака, імітуючи його реальні повноваження, впливи як керівника Офісу Президента України, політичного й державного функціонера»: *Якщо би справжній Єрмак цього не робив, то* ***псевдоєрмак*** *не з'явився б!* (Facebook, 07.11.2025); *Впіймали «****лжеЄрмака****»?* (Facebook, 07.11.2025). Ідентифікатором реалізованого типу семантики є афіксоїди *псевдо-*, *лже-*, *квазі-*, що видозмінюють структуру прізвища *Єрмак*.

3. «Наступний після Андрія Єрмака керівник Офісу Президента України»: *Нова іпостась Буданова не стала несподіванкою – його прізвище з самого початку фігурувало в шортлисті претендентів на місце «****нового Єрмака****» (Главком, 02.01.2026);* ***Наступник Єрмака****: стало відомо, хто очолить Офіс президента* (UN, 05.12.2025). Функцію регулярного семантичного маркера виконують ад'єктивні лексеми зі значенням часової локалізації – наступности [*новий, другий* («який приходить на зміну попередньому, замінює його – про людей»), *черговий, наступний* («який іде за попереднім») і под.], а також іменники *наступник, продовжувач* та ін.

Висновок

Прецедентне ім'я в медійному дискурсі є однією із змістових домінант, на формування семантичної структури й конотаційного потенціалу якої впливають екстра- та інтралінгвальні чинники. У досліджуваному матеріалі перший компонент офіційної антропонімної формули Єрмак Андрій Борисович зазнав деривaційної, графічно-ортографійної трансформації, розширив свій дистрибутивний радіус, унаслідок чого набув типового для нього негативнооцінного звучання. Словотвірні, синтагматичні, перифрастичні засоби характеристики досліджуваного оніма можуть функціювати як семантичні та конотаційні варіанти, тобто заступати один одного.

Аугментативні суфікси *-ищ-*, *-ил- (-іл-, -ел-, -єл-)*, *-юг-*, *-юр-*, *-иськ-*, *-ок-*, *-ин-* ускладнюють значення «індивідуальне або колективне ставлення до Андрія Єрмака як керівника Офісу Президента України, політичного, державного функціонера й громадянина» відтінками зневаги, осуду, згрубілости, кепкування, глузування тощо. Пейорацію

посилює графічно-ортографійна деривація, зокрема такий поширений у медійному дискурсі різновид мовної гри, як декапіталізація.

Окремий виразно маркований тип зневажливої характеризації становлять прізвиська Єрмака, що вказують на його схильність до узурпування влади й недемократичного стилю управління. Антропонім *Єрмак* як одиничний денотат ідентифіковано з двома суб'єктами – *Єрмак* та *не-Єрмак*, представленими такими конкретними репрезентантами, як реальний образ-суб'єкт Єрмак, псевдообраз-суб'єкт Єрмак та образ-суб'єкт не-Єрмак. Вони є конституентами субмоделей «антропонім Єрмак = суб'єкт Єрмак → реальний образ-суб'єкт Єрмак», «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → псевдообраз-суб'єкт Єрмак», «антропонім не-Єрмак = суб'єкт Єрмак → образ-суб'єкт не-Єрмак», вичленуваних у складі моделі «онім → онім». Ці образи протиставлені один одному за різними критеріями: засоби вербалізації, семантична наповнюваність, конотаційна специфіка та ін. Їхня виразність, оригінальність, аксіологійність залежить від розмаху лінгвокретивности тих, продукує медійні мікро- чи макродискурси різної жанрової природи.

Перспективу дослідження визначає подальше різновекторне вивчення ролі й місця прецедентної особистости в різножанрових медійних дискурсах крізь призму технологій лінгвокреативности та з опертям на системний принцип дії позамовних чинників.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

5 канал – *5 канал*. https://www.5.ua/

Антикор – *Антикор*. https://antikor.com.ua (дата звернення: 25.01.2026).

БС – *Березовий сік: телеграм-канал*. https://t.me/s/BerezaJuice?before (дата звернення: 25.01.2026).

ВЗ – *Високий Замок*. https://wz.lviv.ua (дата звернення: 25.01.2026).

Главком – *Главком*.https://glavcom.ua (дата звернення: 25.01.2026).

Дніпроград – *Дніпроград*. https://dniprograd.org (дата звернення: 25.01.2026).

Еспресо – *Еспресо*. http://espreso.tv (дата звернення: 25.01.2026).

Київ – *Київ* 24/7. https://surl.li/swyger (дата звернення: 25.01.2026).

ЛО – *Лінія оборони*. https://defence-line.org (дата звернення: 25.01.2026).

ОКТЧ – *Офіційний канал Тараса Чорновола*. https://t.me/s/Chornovil_official (дата звернення: 25.01.2026).

УВ – *Український вартовий*. https://navarti.in.ua/ (дата звернення: 25.01.2026).

УІ – *Укрінформ*. https://www.ukrinform.ua (дата звернення: 25.01.2026).

УМ – *Україна молода*. https://umoloda.kyiv.ua (дата звернення: 25.01.2026).

УП – *Українська правда*. http://www.pravda.com.ua (дата звернення: 25.01.2026).

ЦН – *Цензор.НЕТ*. http://ua.censor.net.ua (дата звернення: 25.01.2026).
Час – *Час*. https://chas.cv.ua (дата звернення: 25.01.2026).
BBC – *BBC News*. Україна. https://www.bbc.com (дата звернення: 25.01.2026).
Facebook – *Facebook*. https://www.facebook.com (дата звернення: 25.01.2026).
Informator – *Informator*.ua. https://informator.ua/ru (дата звернення: 25.01.2026).
News – *Newsua*. https://newsua.one/ (дата звернення: 25.01.2026).
Threads – *Threads*. https://www.threads.com/?hl=ru (дата звернення: 25.01.2026).
UN – *UA.News*. https://ua.new (дата звернення: 25.01.2026).
Vlasti – *Vlasti.net*. https://vlasti.net/ (дата звернення: 25.01.2026).
YT – *You Tube*. https://www.youtube.com/watch?v=fYNGLFYmYjg (дата звернення: 25.01.2026).

ЛІТЕРАТУРА

1. **Відміцька**, Ю. (2025, Листопад 19). Чи справді існує особа на прізвисько Алі Баба? Директор НАБУ дав відповідь. *Главком*. URL: https://glavcom.ua/country/politics/holova-nabu-rozpoviv-chi-isnuje-v-ukrajinskij-polititsi-osoba-na-prizvisko-ali-baba-1089060.html. 2. **Гетьман**, В. (2026, Січень 2). Кирило Буданов: Новий глава Офісу Президента України – причини та наслідки призначення. *Український вартовий*. URL: https://navarti.in.ua/0165273-kirilo-bydanov-novii-glava-of%D1%96sy-prezidenta-ykra%D1%97ni-prichini-ta-nasl%D1%96dki-priznachennia.html. 3. **Городенська**, К. Г. (1994). Проблема виділення словотвірних категорій (на матеріалі іменника). *Мовознавство, 6*, 22–28. 4. **Кобякова**, І. К., & Кобяков, О. О. (2016). Природа лінгвокреативної функції. In *Trends of Langusge Cultures Development through the Prism Correlation between Communicative Functions:* CXXXII International Research and Practice Conference and III stage of the Championship in Philological Sciences (p. 19–21). London: IASHE. 5. **Корчун**, О. (2020, Травень 20). Російський політолог назвав Єрмака «агентом Кремля» й розсекретив псевдонім. *Pravda.if.ua*. URL: https://pravda.if.ua/rosijskyj-politolog-nazvav-yermaka-agentom-kremlya-j-rozsekretyv-psevdonim/. 6. **Лесько**, Х. С. (2019). Суфікси демінутивності й аугментативності в іспанських лінгвістичних традиціях дослідження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 39 (2),* 47–49. 7. **«Міндічгейт»** (не) загрожує Єрмаку? Питаємо директора НАБУ і депутатів про «Алі-Бабу». (2025, Листопад 18). *Радіо Свобода*. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/svoboda-live-mindichheyt-yermak-zapysy-nabu-semen-kryvonos/33594988.html. 8. **Мірошниченко**, І. Г. (2020). *Стислий текст в українському масмедійному дискурсі* (Дис. канд. філол. наук). Дніпро: ДНУ ім. Олеся Гончара. 9. **Навальна**, М. (2015). Відонімні експресиви в мові сучасної української періодики. *Культура слова*, 82, 109–113. 10. **Операція** «Мідас». (2026). *Wikipedia*. URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%C2%AB%D0%9C%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%81%C2%BB. 11. **Соприкіна**, В., & Маленко, О. (2021). Псевдонімікон української культурно-мистецької сфери початку XXI століття: лінгвістична інтерпретація. Харків: ХНПУ ХІФТ. 12. **Товстенко**, В. (2005). Функціонально-стильова диференціація іменникових суфіксів (зі значенням опредметненої дії та збільшеності експресивності). *Лексикографічний бюлетень* (Вип. 11, с. 68–76). Київ: Ін-т української мови НАН України. 13. **Carter,** R. (2004). *Language and Creativity: The Art of Common Talk*. London and New York: Routledge.

REFERENCES

1. **Vidmitska**, Yu. (2025, November 19). Chy spravdi isnuie osoba na prizvysko Ali Baba? Dyrektor NABU dav vidpovid [Does a person nicknamed Ali Baba really exist? The Director of NABU gave an answer]. *Hlavkom – Hlavkom*. Retrieved from https://glavcom.ua/country/politics/holova-nabu-rozpoviv-chi-isnuje-v-ukrajinskij-polititsi-osoba-na-prizvisko-ali-baba-1089060.html [in Ukrainian]. 2. **Hetman**, V. (2026, January 2). Kyrylo Budanov: Novyi hlava Ofisu Prezydenta Ukrainy – prychyny ta naslidky pryznachennia [Kyrylo Budanov: The new Head of the Office of the President of Ukraine – reasons and consequences of the appointment]. *Ukrainskyi vartovyi – Ukrainian Guardian*. Retrieved from https://navarti.in.ua/0165273-kirilo-bydanov-novii-glava-of%D1%96sy-prezidenta-ykra%D1%97ni-prichini-ta-nasl%D1%96dki-priznachennia.html [in Ukrainian]. 3. **Horodenska**, K. H. (1994). Problema vydilennia slovotvirnykh katehorii (na materiali imennyka) [The problem of identifying word-formation categories (based on noun material)]. *Movoznavstvo – Linguistics, 6,* 22–28 [in Ukrainian]. 4. **Kobiakova**, I. K., & Kobiakov, O. O. (2016). Pyroda linhvokreatyvnoi funktsii [The nature of the linguocreative function]. In *Trends of Langusge Cultures Development through the Prism Correlation between Communicative Functions:* CXXXII International Research and Practice Conference and III stage of the Championship in Philological Sciences (p. 19–21). London: IASHE [in Ukrainian]. 5. **Korchun**, O. (2020, May 20). Rosiiskyi politoloh nazvav Yermaka «ahentom Kremlia» y rozsekretyv psevdonim [A Russian political scientist called Yermak a "Kremlin agent" and revealed his pseudonym]. *Pravda.if.ua*. Retrieved from https://pravda.if.ua/rosijskyj-politolog-nazvav-yermaka-agentom-kremlya-j-rozsekretyv-psevdonim/ [in Ukrainian]. 6. **Lesko**, Kh. S. (2019). Sufiksy deminutyvnosti y auhmentatyvnosti v ispanskykh linhvistychnykh tradytsiiakh doslidzhennia [Diminutive and augmentative suffixes in Spanish traditional linguistic studies]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia – Scientific Herald of International Humanitarian University. Series Philology, 39(2),* 47–49 [in Ukrainian]. doi: https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.2.11. 7. «**Mindichheit»** (ne) zahrozhuie Yermaku? Pytaiemo dyrektora NABU i deputativ pro «Ali-Babu» ["Mindychgate": does it (not) threaten Yermak? We ask the Director of NABU and MPs about "Ali Baba"*]*. (2025, November 18). *Radio Svoboda – Radio Liberty* [in Ukrainian]. Retrieved from https://www.radiosvoboda.org/a/svoboda-live-mindichheyt-yermak-zapysy-nabu-semenkryvonos/33594988.html. 8. **Miroshnychenko**, I. H. (2020). Styslyi tekst v ukrainskomu masmediinomu dyskursi [Compressed Text in Ukrainian Mass Media Discourse]. *Candidate's thesis.* Dnipro, DNU im. Olesia Honchara [in Ukrainian]. 9. **Navalna**, M. (2015). Vidonimni ekspresyvy v movi suchasnoi ukrainskoi periodyky [Deonymic expressives in the language of contemporary Ukrainian periodicals]. *Kultura slova – Culture of the word, 82,* 109–113 [in Ukrainian]. 10. **Operatsiia** «Midas» [Operation "Midas"]. (2026). *Wikipedia* [in Ukrainian]. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%C2%AB%D0%9C%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%81%C2%BB 11. **Soprykina**, V., & Malenko, O. (2021). *Psevdonimikon ukrainskoi kulturno-mystetskoi sfery pochatku XX stolittia: linhvistychna interpretatsiia [Pseudonymicon of the Ukrainian cultural and artistic sphere of the early 21st century: a linguistic interpretation]*. Kharkiv: XNPU XIFT [in Ukrainian]. 12. **Tovstenk**o, V. (2005). Funktsionalno-stylova dyferentsiatsiia imennykovykh sufiksiv (zi znachenniam opredmetnenoi dii ta zbilshenosti ekspresyvnosti) [Functional and stylistic differentiation of noun

suffixes (with the meaning of objectified action and increased expressiveness]. *Leksykohrafichnyi biuleten – Lexicographic Bulletin, 1,* 68–76. Kyiv: In-t ukrainskoi movy NAN Ukrainy [in Ukrainian]. 13. **Carter**, R. (2004). *Language and Creativity: The Art of Common Talk*. London and New York: Routledge [in English].

Степаненко Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та мовної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України; вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041, Україна.

E-mail: myk_ivan@ukr.net

https://orcid.org/0000-0002-6727-1265

Stepanenko, Mykola – Doctor of Philological Science, Professor, Professor of the Department of Journalism and Language Communication, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine; 15 Heroiv Oborony St., Kyiv 03041, Ukraine.

Дата першого надходження статті до видання – 17 березня 2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування – 17 квітня 2026 р.
Дата публікації статті у виданні – 25 квітня 2026 р.

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Степаненко М. І. Прецедентне ім'я крізь призму медійного дискурсу: лінгвокреативна рефлексія. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2026. Вип. 64. С. 145–163. DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.64.11

APA: Степаненко, М. І. (2026). Прецедентне ім'я крізь призму медійного дискурсу: лінгвокреативна рефлексія. *Лінгвістичні дослідження, 64,* 145–163. DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.64.11